

TA'LIM FIDOYILARI

RESPUBLIKA ILMIY-USLUBIY JURNALI

2021-YEAR
2-JANUARY

WWW.TALINFIDOYILAR.UZ

Google Yandex

VIRTUAL JOURNAL

SCAN ME

82	MATEMATIKA VA GEOMETRIYANI REPETITORSIZ O'RGANAMIZ. O'roqov Fozil Yoriyevich	347
83	НАМАНГАНСКАЯ ОБЛАСТЬ ГОРОД КАСАНСАЙ. ОДИЛОВА Н.Т.	353
84	BADIY ASARLARDA HAYOT SABOG'I. Sunnatova Shaxnoza Melikulovna	367
85	ТАЪЛИМ ЖАРАЁНИДА ИННОВАЦИОН ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИНИ ҚЎЛЛАШНИНГ АҲАМИЯТИ <u>Хамраева Гулчехра Ибрахимовна, Бафоева Сайёра Иброхимовна</u>	370
86	ADABIYOT DARSLARIDA INNAVATSION PEDAGOGIK TEXNALOGIYALARDAN FOYDALANISHNING SAMARASI. Ergasheva Shaxnoza, Xudoyqulova Gulmira	374
87	ALISHER NAVOIY ADABIY MEROSINING YOSH AVLOD TARBIYASIGA TUTGAN O'RNI. Mahmudova Mohigul Ikromovna	377
88	BOSHLANG'ICH SINIF MATEMATIKA DARSLARIDA ARIFMETIK AMALLAR USTIDA ISHLASH Allamurodova Fazilat Sa'dullayevna	380
89	TA'LIM MAZMUNIDA "FAN-TA'LIM-AMALIYOT" INTEGRASIYASINING ZARURLIGI. Bekchanova Marhabo Ahmedovna	383
90	TERMITLAR. Suvonov Uyg'un va Xo'jayev Said	386
91	FIZIKA VA TEXNIKA FANLARINI O'QITISHDA INNOVATSION USULLARDAN FOYDALANISHNING METODIKASI. Bo'riyev Xusan Eronqulovich, Umarova Muqaddas Axmedovna	388
92	BOSHLANG'ICH SINFLARDA O'QISH DARSLARINI TASHKIL ETISH VA USULLARI. Halimova Xurshida Hikmat qizi	391
93	BOSHLANG'ICH TA'LIMDA INTERFAOL METODLARNI QO'LLASHNING AHAMIYATI Ismoilova Shahnoza Bahodirovna, Mannopova Hurmatoy Musinjonovna	394
94	BOSHLANG'ICH SINFLARDA DARSLARINI INNOVATSION PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TASHKIL ETISH. Mamatqulova Gulnora	397
95	BOSHLANG'ICH TA'LIMDA ZAMONAVIY AXBOROT TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH Maxmudova Malika Asadovna	401
96	O'QUVCHI SHAXSINING TARKIB TOPISHIDA O'YIN FAOLIYATINING ROLI. Obidova Malohat	404
97	BOSHLANG'ICH TA'LIMDA MUAMMOLI O'QITISH TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH Rahimova Dildora Fatillo qizi	407
98	BOSHLANG'ICH TA'LIMDA INTEGRATSION YONDASHUVNI QO'LLASHDA XORIJ TAJRIBASIDAN FOYDALANISH. Shukurova Moxigul Axatovna	410
99	BO'G'IN VA UNING AHAMIYATI. AHMATOVA GULNORA YULDASHBAYEVNA	414
100	DAVLAT BUDJETINI URTA MUDDATLI REJALASHTIRISH ORQALI DAVLAT MOLIIYASINI BOSHQARISHNI ISLOH QILISH. Xamdamov Rustam Ramozonovich, Ortiqov Ulug'bek Akrombek o'g'li	417
101	WAYS OF TEACHING AND PLANNING ENGLISH GRAMMAR LESSONS. Abdieva Shahnoza Tuychievna	425
102	SEMANTIC AND LINGVO CULTUROLOGICAL ANALYSIS OF ENGLISH WORDS. Yuldasheva Mastona Mukhubillayevna	428

Хамраева Гулчехра Ибрахимовна
Бухоро давлат университети Инглиз адабиёти
ва стилистика кафедраси катта ўқитувчиси
Бафоева Сайёра Иброхимовна
Бухоро шаҳар ХТБ га қаорашли 6-сон ИДУМ
· 1-тоифали бошланғич синф ўқитувчиси

Аннотация: Ушбу мақолада таълим жараёнида ўқувчиларга билим беришда инновацион таълим технологияларидан фойдаланишнинг афзалликлари, инновацион жараён ва “Лойиҳалар усули”, “Вебинар технологиялар”, “Ассесмент технологияси” каби инновацион технологияларнинг ўзига хос хусусиятлари ёритилган.

Калим сўзлар: Инновацион таълим технологиялари, инновацион жараён, “Лойиҳалар усули”, “Вебинар технологиялар”, “Ассесмент технологияси”, шахсга йўналтирилган таълим.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 6 ноябрдаги “Ўзбекистоннинг янги тараққиёт даврида таълим-тарбия ва илм-фан соҳаларини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-6108-сонли фармонида таълим-тарбия тизимининг сифати ва самарадорлигини ошириш, таълим ва тарбия жараёнида замонавий педагогик ва ахборот технологияларидан самарали фойдаланишга, таълим тизимлари ҳамда илм-фан соҳаси ўртасида яқин ҳамкорлик ва интеграцияни таъминлашга жиддий эътибор қаратилиши лозимлиги алоҳида қайд этилган. Мазкур фармон асосида умумтаълим мактабларида таълим-тарбия тизимининг сифати ва самарадорлигини ошириш, таълим ва тарбия жараёнида замонавий педагогик ва ахборот технологияларидан самарали фойдаланишга эришиш фан ўқитувчиларининг таълим жараёнида интерактив методлар, инновацион технологиялар, педагогик ва ахборот технологияларини ўқув жараёнида қўллашга ундаяпти, яъни шу вақтгача қўлланилинган анъанавий таълимда талабаларни фақат тайёр билимларни эгаллашга ўргатилган бўлса, замонавий технологияларда эса, уларни эгаллаётган билимларни ўзлари қидириб топишларига, мустақил ўрганиб таҳлил қилишларига, хатто хулосаларни ўзлари келтириб чиқаришларига ўргатиш зарурлигини тақозо қилаяпти.

Республикамиз биринчи Президенти И. А. Каримов таълим тушунчасига миллий дидактик нуқтаи назардан ёндашиб қуйидагича таърифлайди: «Таълим Ўзбекистон халқи маънавиятига яратувчилик фаоллигини бахш этади. Ўсиб келаётган авлоднинг барча энг яхши имкониятлари унда намоён бўлади, касб-

кор, маҳорати узлуксиз такомиллашади, катта авлодларнинг доно тажрибаси англаб олинади ва ёш авлодга ўтади».

Ахборот коммуникация технологияларини изчил ривожланиши таълим тизимини бутун жаҳон таълим муҳити талабларига жавоб бериши зарурлигини тақоза этмоқда. Таълимда ахборот ва телекоммуникация технологияларидан фойдаланиш масофавий таълимнинг юзага келишига шароит яратди. Шунингдек, таълим жараёнини халқаро таълим жараёнига айланишига асос бўлади. Албатта, бундай таълим тизимининг юзага келишида **инновацион педагогик технологияларни** ўқув жараёнида тадбиғи муҳим роль ўйнайди.

Инновацион таълим (ингл. “innovation” – янгилик киритиш, ихтиро) – таълим олувчида янги ғоя, меъёр, қоидаларни яратиш, ўзга шахслар томонидан яратилган илғор ғоялар, меъёр, қоидаларни табиий қабул қилишга оид сифатлар, малакаларни шакллантириш имкониятини яратадиган таълим. Инновацион таълим жараёнида қўлланиладиган технологиялар инновацион таълим технологиялари ёки таълим инновациялари деб номланади.

Таълим инновациялари – таълим соҳаси ёки ўқув жараёнида мавжуд муаммони янгича ёндашув асосида ечиш мақсадида қўлланилиб, аввалгидан анча самарали натижани кафолатлай оладиган шакл, метод ва технологиялар.

Инновацион жараён деганда янгиликни яратиш, ўзлаштириш, ундан фойдаланиш, уни тарқатиш ва ривожлантириш билан боғлиқ бўлган мажмуали фаолият тушунилади. Таълимда инновацион жараёнларни амалга ошириш эса таълим сифатини ривожлантиришнинг муҳим шартларидан бири ҳисобланади. Таълим жараёнини халқаро таълим жараёнига айланишига асос бўладиган қуйидаги инновацион педагогик технологияларнинг ўқув жараёнида тадбиғи муҳими рол ўйнайди:

- ❖ **Лойиҳалар услуги** – ўқитувчи назоратида янги маҳсулот ва хизматлар яратиш жараёнида ўқувчининг интеллектуаль ва жисмоний имкониятларини, мустақиллик ва ижодий қобилиятларини ривожлантириш йўли орқали шахснинг ўз қобилиятларидан тўлиқ фойдаланишга йўналтирилган ўқув жараёнини ташкил этишнинг амалий аҳамият касб этувчи, субъектив ва объектив янгиликларга эга мослашувчан модели ва ўқитиш тизимидир.
- ❖ **Вебинар технологиялар** - инглизча “webinar” – web-based seminar сўзидан олинган бўлиб, web-технологиялари ва анъанавий таълимнинг ўзаро бирлиги асосида ташкил этиладиган семинар маъносини маъносини англатади, шунингдек, таълим амалиётида кенг маънода қўлланилиб, турли онлайн тадбирлар (семинар, конференция, баҳс-мунозара, учрашув, тақдимот, айрим ҳолатларда тренинг, турли ҳодисалар бўйича тармоқ

трансляциялари компьютер ёки Интернет тармоғида намоиш этиладиган лавҳалар ва таълим воситаларини англантишга хизмат қилади.

- ❖ “Ассесмент” технологияси дарс жараёнига татбиқ этиш муайян технологияга асосланади. Ўқитувчи томонидан талабаларга жадвал кўринишдаги вазифаларни қисқа вақт ичида бажаришларни топшириқ сифатида берилади. Топшириқ бажарилганидан сўнг, жавоблар ўқитувчи томонидан эълон қилинади талабалар эса айнан жавоб кўра ўз-ўзини текширишни амалга оширади ҳамда олдиндан эълон қилинган мезонлар асосида баҳолайди. Бунда талабалар мавзу мазмунини қай даражада ўзлаштирганлиги бўйича ўз-ўзини текшириш ва баҳолаш орқали хулоса чиқаради.

Ассисмент технологиясини қўллаш куйидаги тамойилларга асосланади:

1. *Яхлитлик* (талабалар турли машқ ва тестлар ёрдамида синовлардан ўтади).
2. *Реаллик* (талабаларнинг кузатиб борилаётган хатти-ҳаракати баҳоланади).
3. *Мустақиллик* (ҳар бир талаба бир неча мутахассислар томонидан баҳоланади).
4. *Объективлик* (хулосалар стандартлаштирилган баҳоларга асосланади).
5. *Ишончлилик* (хулосалар талабалар томонидан мустақил бажарилган вазифаларнинг натижаларига асосланади)

Ушбу технологияларни ўзлаштириш орқали педагоглар интерфаол ўқув машгулотларини ташкил этиш имкониятига эга бўлади. Талабалар учун эса бу технологиялар вақтни ва бошқа ресурсларни тежаш имкониятини яратади, талабалар ўқитувчилар ёрдами ва ҳамкорлигида мустақил ишлаш кўникма ва малакаларига эга бўладилар. Талабалар янги билимларни илмий изланиш, тадқиқотчилик, тажриба-синовлар ўтказиш асосида ўзлаштирадилар. Илм орқали билим олиш тамойилига амал қилинади. Таълим жараёни қатнашчилари кичик гуруҳларга бўлинган ҳолда ишлашади. Ўқув топшириқлари алоҳида бир талабага эмас, балки кичик гуруҳнинг барча аъзоларига берилади. Микрогуруҳларнинг ҳар бир аъзоси топшириқни бажаришда ўз ҳиссасини қўшишга ҳаракат қилади. Бу ҳолат талабаларда жамоа туйғусини шакллантиради ва уларнинг ташаббускорлигини орттиради, талабанинг ижодий қобилиятини ўстириш, ақлий салоҳиятини кучайтириш, илмий дунёқарашини кенгайтириш ва ҳар бир янгиликни тез ва тўла қабул қила олиш кўникма ва малакаларини таркиб топтиради.

Хулоса қилиб айтганда, дарс жараёнида инновацион технологияларни қўллаш талабаларда илмий изланишга қизиқишни уйғотади, ижодкорлик ва бунёдкорлик қобилиятини ривожлантиради. Натижада эгалланган билим, кўникма ва малакалар амалий фаолиятда татбиқ этилади, ўзлаштириш сифати ошади. Бунинг учун ўқитувчи маҳоратли бўлиши ва мавзуларнинг мазмунига

қараб дарсни тўғри режалаштириши, машғулот давомида барча талабаларни фаол ва онгли ишлашларига эришмоғи лозим.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Каримов И.А. «Баркамол авлод - Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори», Т. 1997 йил.
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистоннинг янги тараққиёт даврида таълим-тарбия ва илм-фан соҳаларини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПФ-6108-сонли фармони, 2020 йил 6 ноябрь
3. Ахмадалиев А. М. Қосимов А. Х. Инновацион фаолият ва илғор педагогик технологиялар - Тошкент 2006
4. Зиёмухаммедов Б, Абдуллаева Ш. «Илғор педагогик технология: назария ва амалиёт» «Маънавият асослари» дарси асосида ишланган услубий қўлланма Т. «Абу Али Ибн Сино» 2001 йил.

**ADABIYOT DARSLARIDA INNAVATSION PEDAGOGIK
TEXNALOGIYALARDAN FOYDALANISHNING SAMARASI**

Ergasheva Shaxnoza